

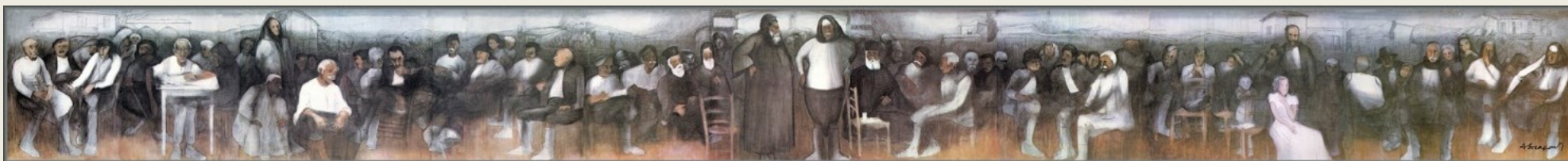
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τίτλος Εκπαιδευτικού Προγράμματος:

«Ο κόσμος της Κύπρου του Αδαμάντιου Διαμαντή»

Τάξεις: Β΄ - Γ΄ - Δ΄ Δημοτικού

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο ξεχωριστός πίνακας του Αδαμάντιου Διαμαντή **«Ο κόσμος της Κύπρου»** είναι το επίκεντρο της διαδικτυακής προσέγγισης. Ο πίνακας βρίσκεται στη Λεβέντιο Πινακοθήκη και είναι τοποθετημένος σε ειδική αίθουσα που έχει και το ανάλογο μέγεθος για το γιγάντιο αυτό έργο, διαστάσεων 17,5 μέτρα μήκος και 1,75 μέτρα ύψος. Στην πινακοθήκη υπάρχει και ένας 2^{ος} πίνακας πολύ πιο μικρών διαστάσεων, αλλά ως μια συνέχεια του πρώτου, με τίτλο **«Ο κόσμος της Κύπρου όταν άκουσε τα κακά μαντάτα»**, δηλαδή την έναρξη της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο τον Ιούλιο του 1974. Ο 2^{ος} πίνακας μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα και σε συνέχεια με τον 1^ο.

Η εκπαιδευτική προσέγγιση του έργου είναι περισσότερο ανθρωποκεντρική και λιγότερο εικαστική, αφού ο ίδιος ο ζωγράφος, γυρίζοντας τα χωριά της Κύπρου και γνωρίζοντας τους ανθρώπους της υπαίθρου, τους ζωγράφιζε σκιαγραφώντας την αυθεντικότητα τους.

ΣΤΟΧΟΙ

Τα παιδιά:

- Να γνωρίσουν τον Αδαμάντιο Διαμαντή και βασικά στοιχεία της ζωής του, καθώς θεωρείται ο «πατέρας» της Κυπριακής Τέχνης.
- Να μελετήσουν διαδικτυακά το μεγαλύτερο σε μέγεθος έργο του καλλιτέχνη, τον πίνακα **«Ο κόσμος της Κύπρου»**.
- Να γνωρίσουν την ιστορία της δημιουργίας του πίνακα, την ανάγκη που προέκυψε, λόγω τουρκικής εισβολής, για μετακίνηση του στο εξωτερικό, καθώς και για τον επαναπατρισμό και τοποθέτηση του στο Λεβέντιο Μουσείο αρχικά και στη Λεβέντιο Πινακοθήκη τελικά.
- Να παρατηρήσουν και να εντοπίσουν χαρακτήρες που παρουσιάζονται στον πίνακα.

Μουσειακή Αγωγή Λευκωσίας

- Να εντοπίσουν και να περιγράψουν στοιχεία που αφορούσαν την καθημερινή ζωή των Κυπρίων, τέλη του 19^{ου} και αρχές του 20ου αιώνα (ενδυμασία, συνήθειες, υλικά και μέσα).
- Να αναφέρουν αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα.
- Να χρησιμοποιούν έννοιες όπως: ζιμπούνι, βράκα, ζώστρα, μαντήλι, ποδίνες, βιολάρης, παραμυθάς, αγροφύλακας, καφενές, καμβάς.
- Να κάνουν υποθέσεις, με βάση τον πίνακα, για το ποιες πιθανόν να ήταν οι κυριότερες σκέψεις/ανησυχίες των ανθρώπων της Κύπρου την εποχή εκείνη.
- Να αλληλεπιδράσουν με το έργο και τους χαρακτήρες και να κάνουν προεκτάσεις σε σχέση με τον σύγχρονο κόσμο της Κύπρου.
- Να συγκρίνουν τους δυο πίνακες και να δουν πώς τα γεγονότα επηρεάζουν έναν καλλιτέχνη.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Παρακολούθηση σύντομης παρουσίασης με στοιχεία για τη ζωή και το έργο του Διαμαντή.
http://archeia.moec.gov.cy/mc/23/prin_episkepsi_diamantis_flyer.pdf
- Ενασχόληση με διαδικτυακά, διαδραστικά παιχνίδια από την ιστοσελίδα της Λεβεντείου Πινακοθήκης.
<http://games.leventisgallery.org/>
- Ακρόαση φανταστικών διαλόγων και μονολόγων από φιγούρες που αναπαριστούνται στον πίνακα του Διαμαντή, καθώς και απόσπασμα από κείμενο του ίδιου του Διαμαντή.
<http://games.leventisgallery.org/>
- Εκτύπωση και συμπλήρωση τρίπτυχου δραστηριοτήτων.
http://archeia.moec.gov.cy/mc/23/drastiriotes_kata_diamantis.pdf

ΜΕΣΑ – ΥΛΙΚΑ

Υπολογιστής ή τάπλετ, χρωματιστά μολύβια, εκτύπωση εντύπου δραστηριοτήτων

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ του Αδαμάντιου Διαμαντή (μήκος 17,5 μέτρα και ύψος 1,75 μέτρα)

Ο πίνακας σε δύο μέρη

Μουσειακή Αγωγή Λευκωσίας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δραστηριότητα 1:

- Επισκέψου τον πιο κάτω σύνδεσμο και θα μάθεις πολλά. Έτσι θα μπορέσεις να απαντήσεις και τις πιο κάτω ερωτήσεις.

http://archeia.moec.gov.cy/mc/23/prin_episkepsi_diamantis_flyer.pdf

Γιατί ο Αδαμάντιος Διαμαντής θεωρείται ο πατέρας της Κυπριακής Τέχνης;

Ποιο είναι το σημαντικότερο έργο του και ποια τα ταξίδια αυτού του έργου;

Το έργο είναι ζωγραφισμένο σε 11 κομμάτια, καμβά. Θα μπορούσε το έργο να είναι καμωμένο σε ένα κομμάτι καμβά;

Γιατί ο ζωγράφος επέλεξε να βάλει μόνο αυτά τα χρώματα στον πίνακα;

- Επισκέψου τον πιο κάτω σύνδεσμο και άκουσε τον ίδιο τον Διαμαντή να σου μιλά:

<http://games.leventisgallery.org/>

Δραστηριότητα 2

Κοίταξε τον πίνακα συνολικά. Περιέχει εξήντα επτά (67) φιγούρες.

Είναι ζωγραφισμένες πάνω σ' έναν κ _____.

Τις εξήντα μία (61) φιγούρες, τις συνάντησε ο Διαμαντής στις περιηγήσεις του σε χωριά της Κύπρου. Διακρίνεις στο κέντρο δύο μεγάλες φιγούρες; Ο ένας λέγεται παπα-Κωνστάντινος από το **Πέρα χωριό Νήσου** και ο άλλος Μάρκος, από το χωριό **Πηγή**. Τι να συζητούν άραγε; Μπορείς να ακούσεις τη συνομιλία τους στον πιο κάτω σύνδεσμο. https://www.youtube.com/watch?v=68O4Dh_BO8U

- Τι θα ήθελες να τους ρωτήσεις;

.....

.....

.....

.....

Μουσειακή Αγωγή Λευκωσίας

Δραστηριότητα 3:

Το μοναδικό κορίτσι που κάθεται μπροστά, είναι από το κατεχόμενο χωριό **Μύρτου**. Κάτι θέλει να σου πει. Άκουσέ το στον πιο κάτω σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=leyLwPYpiYU>

Στον πίνακα φορά ένα άσπρο φόρεμα. Σύμφωνα με τον Διαμαντή, το φόρεμα του κοριτσιού στην πραγματικότητα ήταν τριανταφυλλί και το γιλέκο του Μάρκου είχε ρίγες (γραμμές) με ουρανό και κόκκινο χρώμα. Δεν ήταν άσπρα, όπως τελικά επέλεξε να τα παρουσιάσει ο ζωγράφος στον πίνακά του.

- Ζωγράφησε το χρωματιστό γιλέκο του Μάρκου και το τριανταφυλλί φόρεμα του κοριτσιού, όπως το φαντάζεσαι.

Τι σκέφτεται
άραγε το κορίτσι
που κάθεται στο
καφενείο του
χωριού;

Μουσειακή Αγωγή Λευκωσίας

Δραστηριότητα 4:

Αυτός είναι ο Τομπούλας από το χωριό **Λύση**. Αγροφύλακας στο επάγγελμα, αλλά πολύ καλός γλύπτης. Σκάλιζε πέτρες που έβρισκε στους αγρούς. Του άρεσε να φτιάχνει προτομές ηρώων και σημαντικών προσώπων. Ο Διαμαντής του πρότεινε να φτιάξει και απλούς ανθρώπους. Σκάλισε λοιπόν μια γυναίκα με μαντήλα και για μάτια της έβαλε καντρέθκια (σφαίρες του ντουφεκιού).

- Μπορείς να ακούσεις τον Τομπούλα και να φτιάξεις το παζλ με την εικόνα του γλυπτού της γυναίκας στον πιο κάτω σύνδεσμο.
Ψάξε για την επιλογή «Τομπούλας ο Γλύπτης»
<http://games.leventisgallery.org/>

Δραστηριότητα 5

Ο βιολάρης, ο Θεόδωρος στην **Πάφο**, έπαιζε βιολί πολύ όμορφα.

- Μπορείς να ακούσεις τον Θεόδωρο και να παίξεις ένα παιχνίδι, αναγνωρίζοντας τη μελωδία του στον πιο κάτω σύνδεσμο:
Ψάξε την επιλογή «Θεόδωρος, ο βιολάρης»
<http://games.leventisgallery.org/>
- Βρες κυπριακά τραγούδια που θα μπορούσε ο Θεόδωρος να παίζει στους παραδοσιακούς κυπριακούς γάμους, αλλά και για να διασκεδάξει τους συγχωριανούς / συγχωριανές του. Αν σου αρέσουν, δοκίμασε να τα τραγουδήσεις κι εσύ.

Ένα κυπριακό παραδοσιακό τραγούδι που μιλά για:

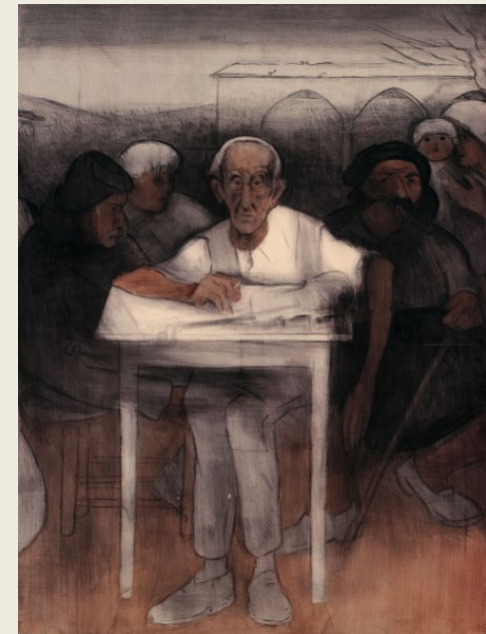
βασιλιτζιά.....

γάμο .....

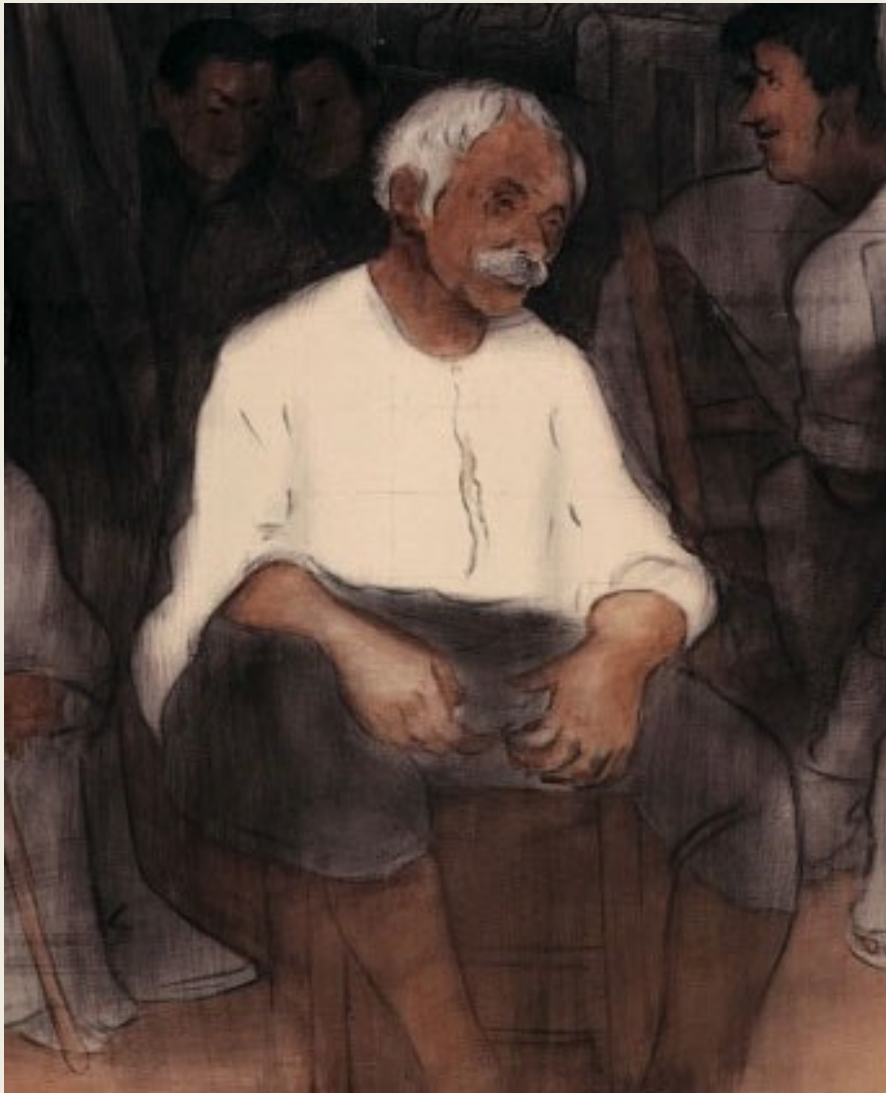
δασονόμο .....

Ένα κυπριακό παραδοσιακό τραγούδι που ακούγεται σαν γλωσσοδέτης .....

Μουσικη Αγωγή Λευκωσίας

Δραστηριότητα 6

Ο παραμυθάς Κλεόβουλος από την **Κισσόνεργα**. Ήταν σπουδαίος παραμυθάς και οι άλλοι τον άκουγαν με προσοχή όταν διηγούταν παραμύθια. Ξέρεις κυπριακά παραμύθια;

- Άκουσε τον Κλεόβουλο και το όμορφο παραμύθι που έχει να σου διηγηθεί...

Ψάξε την επιλογή «Κλεόβουλος ο Παραμυθάς»

<http://games.leventisgallery.org/>

Αν θέλεις να ακούσεις και άλλα παραμύθια, ψάξε πιο κάτω:

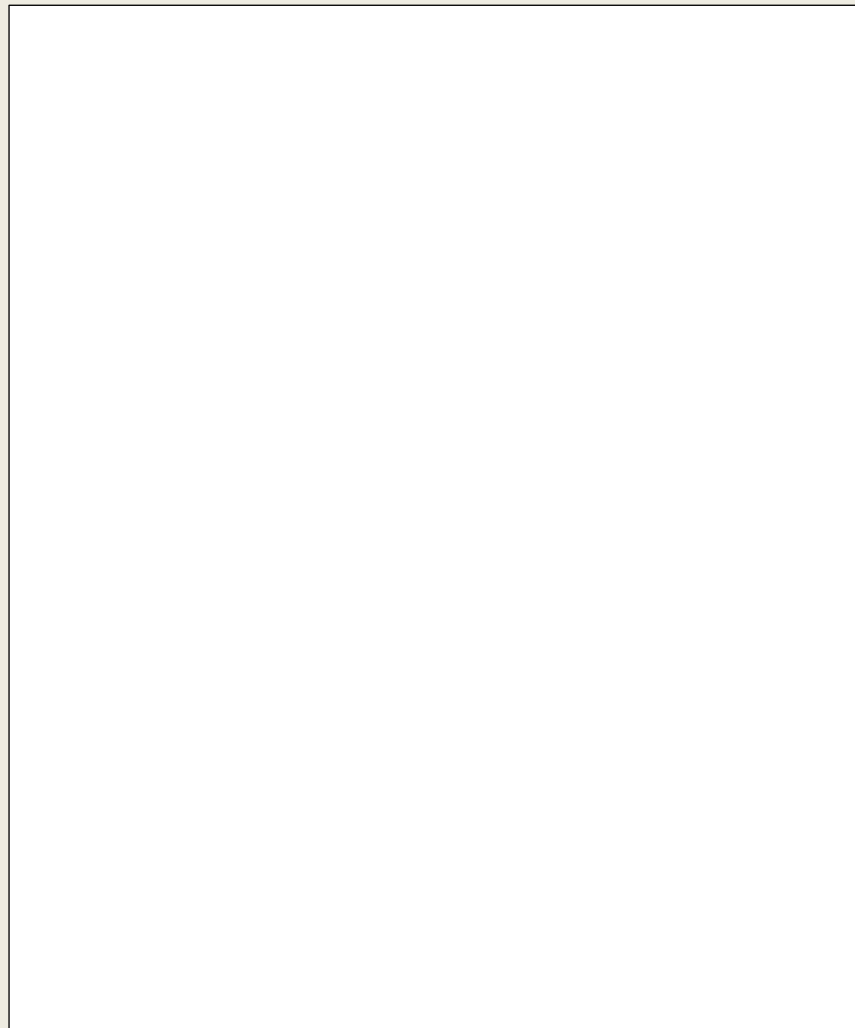
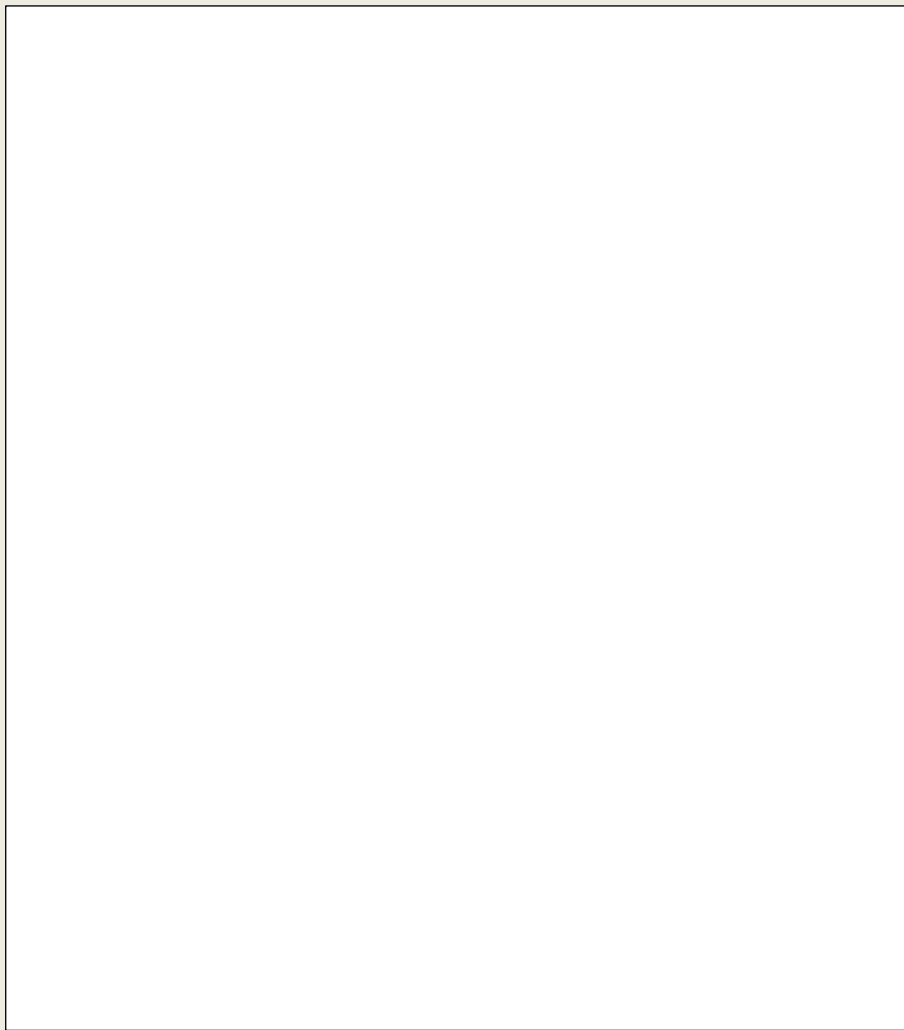
- Τα παιδιά του δημοτικού σχολείου Ιαματικής αφηγούνται το παραμύθι «Ο Βουρπανάκος», το οποίο έχουν εικονογραφήσει.
https://www.youtube.com/watch?v=N5orhd5VI4A&feature=emb_logo

- Παππούδες και Γιαγιάδες αφηγούνται:
«Παραμύθι του Κούφου», που το αφηγείται ο Γιώργος Παρασκευά από το Λιμνάτι (κούφος=κουφή, φίδι)
<https://www.youtube.com/watch?v=Hz4hIKLRYB4>

«Η ξεροτζιεφαλή» που αφηγείται η Μαγδαληνή Βρυωνή από το χωριό Κούκλια <https://www.youtube.com/watch?v=SsgsTzZ3wpg>

Εδώ μπορείς να ζωγραφίσεις σκηνές από ένα κυπριακό παραμύθι που άκουσες.

Τίτλος παραμυθιού: .....

Δραστηριότητα 7:

Σε αυτόν τον σύνδεσμο υπάρχει μια ψηφιακή υδρογειοσφαιρά: <https://www.google.com/intl/el/earth/>

Μπορείς με τη βοήθεια της εφαρμογής Google Earth, να εντοπίσεις τα χωριά και τις περιοχές της Κύπρου, από τα οποία κατάγονταν οι φιγούρες που γνώρισες στον πίνακα του Αδαμάντιου Διαμαντή;

Θυμήσου. Ήταν η **Πάφος, η Λύση, η Κισσόνεργα, η Πηγή, η Μύρτου το Πέρα Χωριό Νήσου.**

Κάποια από αυτά τα χωριά βρίσκονται στην κατεχόμενη Κύπρο.

Δραστηριότητα 8:

Ο Διαμαντής, μετά την τουρκική εισβολή του 1974, έφτιαξε έναν πίνακα, τον οποίο ονόμασε **«Όταν ο κόσμος της Κύπρου πρωτοάκουσε τα κακά μαντάτα»**. Αυτός ο πίνακας βρίσκεται σήμερα στη Λεβέντειο Πινακοθήκη.

Μπορείς να επισκεφτείς τον πιο κάτω σύνδεσμο και να δεις και τον 2^ο πίνακα. Θα μπορούσες να συγκρίνεις τους δύο πίνακες μεταξύ τους και να κάνεις πολλές άλλες δραστηριότητες στο σύνδεσμο που ακολουθεί http://archeia.moec.gov.cy/mc/23/drastiriotites_kata_diamantis.pdf

Δραστηριότητα 9:

Φτιάξε τον δικό σου «Κόσμο της Κύπρου».

Ο Διαμαντής επέλεξε τα συγκεκριμένα πρόσωπα γιατί αντιπροσώπευαν για αυτόν κάτι, σε σχέση με τον κόσμο που θαύμαζε και ζωγράφιζε.

Εσύ, ποιες φιγούρες θα επέλεγες να τοποθετήσεις στον δικό σου «Κόσμο της Κύπρου»;

Χρησιμοποίησε όποια υλικά προτιμάς. Κολλητική, μπογιές, παστέλ ή συνδυασμό. Ανακυκλώσιμα υλικά και ό,τι άλλο εσύ αποφασίσεις. Μπορείς να κάνεις υπέροχες δημιουργίες.

Το έργο σου μπορεί να είναι και τρισδιάστατο αν θέλεις.

Δραστηριότητα 10:

Το καφενείο στον *Κόσμο της Κύπρου*, έσφυζε από ζωή. Το ίδιο συμβαίνει και στις σύγχρονες καφετέριες. Θα μπορούσες να δημιουργήσεις και να ηχογραφήσεις ήχους, τόσο από καφενεία του παρελθόντος, όσο και από σύγχρονες καφετέριες;

Τις εργασίες σου μπορείς να τις κοινοποιήσεις στον/στη δάσκαλο/δασκάλα σου, μέσω του/της οποίου/οποίας, υπάρχει η δυνατότητα να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα Μουσειακής Αγωγής, του Υ.Π.Π.Α.Ν.

Καλή επιτυχία!

Συντελεστές

Σχεδιασμός Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Ο κόσμος της Κύπρου του Αδαμάντιου Διαμαντή»: Χριστιάνα Παπαδοπούλου και Κλειώ Φλουρέντζου, Σύμβουλοι Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Μουσειακής Αγωγής Λευκωσίας

Εποπτεία: Τερέζα Λαμπριανού και Δήμητρα Μέσσιου, Επιθεωρήτριες Δημοτικής Εκπαίδευσης

Σχολική χρονιά: 2020-2021